

Datum: 13.12.2024

Prva objava:

SPREMLJANJE ZUNAJBOLNIŠNIČNIH OBRAVNAV V LETU 2023

Začetek zbiranja podatkov o zunajbolnišničnih obravnavah lahko umestimo v čas malo po drugi svetovni vojni. Prvo vodenje podatkov o zunajbolnišničnih obravnavah (ZUBSTAT), z elektronskim obrazcem ZUBZS, je segalo v sredino 90-tih let prejšnjega stoletja. Ker takratni sistem ni več omogočal pridobivanja vseh informacij, potrebnih za spremljanje in upravljanje sistema zdravstvenega varstva v Republiki Sloveniji smo v letu 2023 z vsebinsko nadgradnjo in uvedbo enotnega informacijskega sistema za spremljanje zunajbolnišničnih obravnav (SZBO) začeli spremljati zunajbolnišnične obravnave na ravni posameznega stika z izvajalcem zdravstvene dejavnosti.

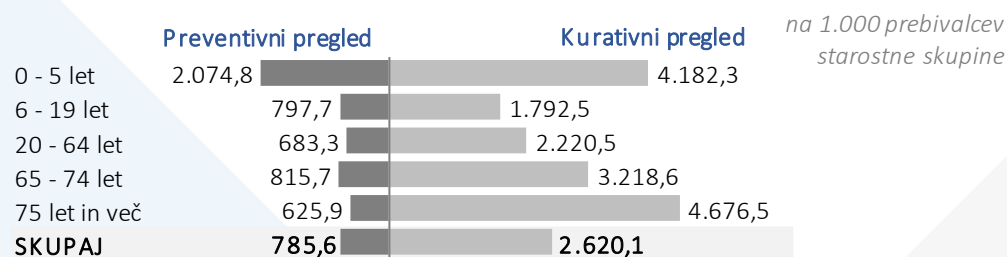
Slika 1: Storitve na primarni zdravstveni ravni, Slovenija, 2023

Viri: NIJZ

V letu 2023 je bilo na primarni zdravstveni ravni opravljenih skupno 15.320.392 stikov (7 stikov na prebivalca). Po spolu so moški imeli povprečno 6 stikov, medtem ko so ženske imele povprečno 8 stikov.

Slika 2: Preventivni in kurativni pregledi na primarni zdravstveni ravni po starostnih skupinah, Slovenija, 2023

Viri: NIJZ

Največje število preventivnih pregledov je bilo zabeleženih pri otrocih, starih od 0 do 5 let (2.075 obiskov na 1.000 otrok navedene starosti), največje število kurativnih pregledov pa pri populaciji 75 let in več (4.677 pregledov na 1.000 prebivalcev starosti 75 let in več).

Slika 3: Razmerje med ponovnimi in prvimi kurativnimi pregledi na primarni zdravstveni ravni po starostnih skupinah, Slovenija, 2023

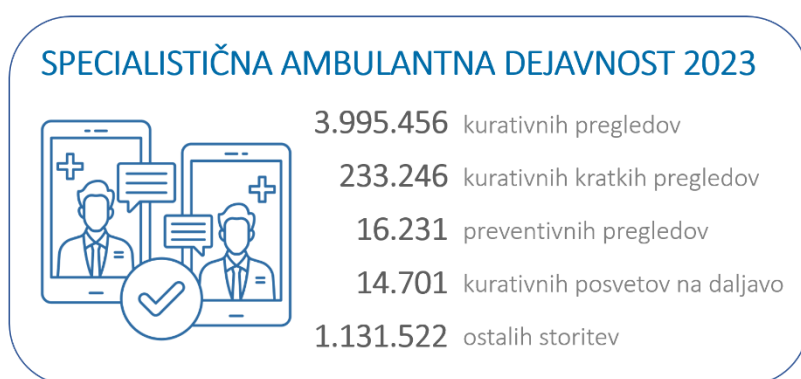

V letu 2023 je bilo **razmerje med ponovnimi in prvimi kurativnimi obiski 7 : 10**.

- **najnižje** je bilo v najmlajših starostnih skupinah (predšolski otroci 0-5 let in šolski otroci in mladina 6–19 let) in je znašalo 4 : 10, oziroma 5 : 10,
- **najvišje** pa je bilo pri starejših (75 in več let) in je znašalo 11 : 10.

Viri: NIJZ

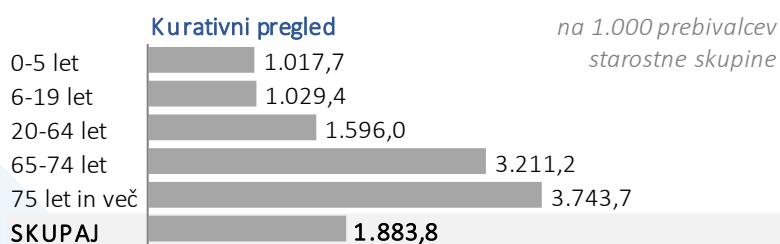
Slika 4: Storitve v specialistični ambulantni dejavnosti, Slovenija, 2023

Viri: NIJZ

V letu 2023 je bilo v specialistični ambulantni dejavnosti opravljenih 5.391.156 stikov (2,5 stika/prebivalca) od tega 3.995.456 kurativnih pregledov in 14.701 kurativnih svetovanj po telefonu.

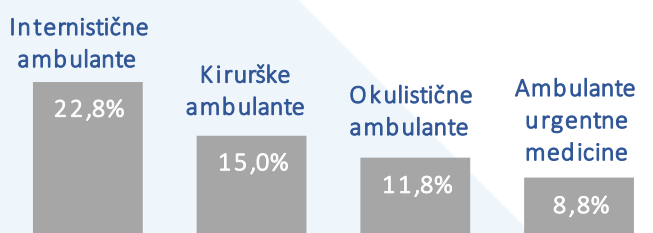
Slika 5: Kurativni pregledi v specialistični ambulantni dejavnosti po starostnih skupinah, Slovenija, 2023

Viri: NIJZ

Največje število kurativnih pregledov je bilo zabeleženo pri populaciji 75 let in več (3.744 pregledov na 1.000 prebivalcev starosti 75 let in več).

Slika 6: Kurativni pregledi v specialistični ambulantni dejavnosti po specialnostih, Slovenija, 2023

Skoraj **60 %** vseh kurativnih pregledov je bilo opravljenih v

- internističnih,
- kirurških,
- okulističnih ambulantah in
- ambulantah urgentne medicine.

Viri: NIJZ

OSNOVNI POJMI:

- **Stik v zunajbolnišnični zdravstveni dejavnosti** je dogodek neprekinjene zunajbolnišnične obravnave pacienta s strani zdravstvenega delavca ali zdravstvenega sodelavca pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti.
- **Primarna zdravstvena raven** je tista oblika organiziranosti zdravstvene dejavnosti, ki je dostopna brez napotnice in pri kateri gre praviloma za prvi stik uporabnika z zdravstveno službo. Zajema dejavnost splošne in družinske medicine, zdravstveno varstvo predšolskih otrok, zdravstveno varstvo šolskih otrok in mladine, zdravstveno varstvo žensk, preventivno zdravstveno varstvo odraslih, dejavnost medicine dela, prometa in športa, dežurno službo in nujno medicinsko pomoč, Psihologijo oz. Centre za duševno zdravje.
- **Specialistična ambulantna dejavnost** je zdravstvena dejavnost na sekundarni in terciarni ravni zdravstvenega varstva. Specialistična ambulantna dejavnost kot nadaljevanje oziroma dopolnitev osnovne zdravstvene dejavnosti obsega poglobljeno diagnostiko, zdravljenje bolezni ali bolezenskih stanj ter izvajanje ambulantne rehabilitacije.
- **Preventivni pregled** je aktivni zdravstveni nadzor in spremljanje zdravstvenega stanja posameznika ali določenih skupin prebivalcev. Preventivni pregled se lahko opravi na različnih ravneh in strokovnih področjih zdravstvenega varstva.
- **Kurativni pregled** je neposredni stik pacienta z nosilcem stika zaradi novo nastale akutne ali kronične bolezni oziroma stanja ali zaradi akutnega poslabšanja kronične bolezni. Novo nastala akutna bolezen in akutno poslabšanje kronične bolezni pomenita stanji, ki se lahko pojavita večkrat v življenju, in jo v poročevalskem sistemu zabeležimo vedno, ko se pojavi.
- **Stopnja zunajbolnišničnih obravnav** je razmerje med številom stikov pacientov z nosilcem zdravstvene dejavnosti v koledarskem letu in številom prebivalstva sredi istega leta na določenem območju, pomnoženo s 1.000.

Opis zbirke podatkov ali raziskave

Zbirka Spremljanje zunajbolnišničnih obravnav (SZBOP) predstavlja glavni vir podatkov o zunajbolnišničnih obravnavah od leta 2023. Podatki o zunajbolnišnični statistiki so vir informacij in oblikovanja kazalnikov spremljanja zdravja populacijskih skupin in dostopnosti zunajbolnišnične zdravstvene dejavnosti v Sloveniji. Izvajalci zbirajo podatke o vsakem posameznem stiku uporabnika z zdravstveno službo. Vključeni so vsi izvajalci zdravstvene dejavnosti ne glede na tip plačnika ali vir plačila zdravstvenih storitev.

- Spremljanje zunajbolnišničnih obravnav vključuje stike pacientov z nosilci stikov v zunajbolnišnični zdravstveni dejavnosti (VZD):
- splošni zunajbolnišnični zdravstveni dejavnosti (šifra Q86.210 po Standardni klasifikaciji dejavnosti – SKD),
- specialistični zunajbolnišnični zdravstveni dejavnosti (Q86.220),
- centrih za duševno zdravje otrok in mladostnikov (VZD 512 057), ambulantnih obravnavah v okviru centrov za duševno zdravje odraslih (VZD 512 058), skupnostnih psihiatričnih obravnavah v okviru centrov za duševno zdravje odraslih (VZD 512 059), dispanzerjih za mentalno zdravje (VZD 512 032) ter
- klinični psihologiji (VZD 549).

V podatkovno zbirko »SZBOP« niso vključeni patronažna zdravstvene nega in zobozdravstvena dejavnost, podatki o začasni in trajni odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodb, nege, spremstva in drugih razlogov, podatki o poškodbah pri delu, podatki o rezultatih sistematičnih preventivnih pregledov predšolskih otrok, podatki o centrih za krepitev zdravja oz. zdravstveno vzgojnih centrih in vzgoji za zdravje skupin. NIJZ te podatke zbira v ločene podatkovne zbirke.

Pravna podlaga za zbiranje podatkov:

- Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (Uradni list RS, št. 65/00, 47/15, 31/18, 152/20 – ZZUOOP, 175/20 – ZIUOPDVE, 203/20 – ZIUPOP DVE, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk in 206/21 – ZDUPŠOP), oznaka NIJZ 2 (2.1, 2.2, 2.3, 2.4.) in NIJZ 7.
- Zakon o državni statistiki ZDSta (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01),
- Letni program statistični raziskovanj (LPSR) za posamezno leto

Uporabne povezave:

- [Podrobnejša metodološka pojasnila](#)
- [NIJZ Podatkovni portal](#)
- [Zdravje v občini](#)
- [Letopis](#)

Podrobnejši podatki in več informacij se nahaja na [NIJZ podatkovnem portalu](#).